

A szabadság filozófiai értelmezései

MI A SZABADSÁG?

1. feladat

Alább egy lehetséges választ olvashatsz arról, hogy a szöveg a szabad akaratról vagy a determinizmusról győző-e meg.

Egy kommentelő például ezt írta a namitgondolsz.hu oldalon:

„Nem gondolom, hogy determinálva vagyunk a szónak abban az értelmében, hogy áll fölöttünk egy felettes hatalom, ami minden döntésünket és tettünket előre elhatározza. Ezzel nem azt mondom, hogy nincs ilyen hatalom, csak azt, hogy nem írta meg előre a sorsunkat. Mi értelme lenne a világnak, hogyha minden előre el lenne döntve. Ez egy kicsit olyan, mint amikor azt mondjuk: „Ne mondd el a film végét, még nem láttam!” Nincs benne semmi izgalom, ha tudjuk, hogy végződik.

Olyan értelemben azonban tekinthetjük magunkat részben determináltnak, hogy hatással van ránk környezetünk, neveltetésünk, életünk korábbi eseményei. Ezek szerintem nem határozzák meg döntéseinket, csak befolyásolják. Egy döntés meghozatalakor nemcsak a külső tényezők játszanak szerepet, hanem maga az egyén is. Én döntök úgy ahogy, és nem a körülöttem lévő dolgok összessége kényszerít szükségszerűen az egyetlen megfelelő döntés meghozatalára, csak leszűkíti a számtalan lehetséges döntéseim körét.”

2. feladat

Alább arra találsz választ, hogy melyik mű kapcsolható a Berlin által megkülönböztetett negatív és pozitív szabadsághoz.

Mill a negatív szabadság képviselője, mert:

- az egyén magánzférájának védelmét érti szabadság alatt
- csak akkor korlátozható ez a szabadság, ha az mások szabadságát sérti
- nem lehet valakit arra hivatkozva kényszeríteni, hogy ez az ő java

Rousseau a pozitív szabadság képviselője, mert:

- az egyén szabadságát az jelenti, hogy magasabb szintre emelkedik: közösségi énné válik

- mivel a közösségi én mindig azt akarja, ami a közösség java, az egyén nem rendelődik alá a többieknek
- a szabadság összefér a kényszerítéssel: aki a magánakarátát követi, azt kényszeríteni kell, hogy kövesse az általános akaratot, mert ez jelenti a szabadságát